

25 års modernisering av forsikrings- og pensjonslovgivningen

Professor dr. juris Erling Selvig

Bakgrunn

1. Det markedsmessige grunnlag for ytelsesbasert foretakspensjon endret seg og forsvant i løpet av 10-15 år
2. Svært mange bedrifter og arbeidstakere hadde ikke tjenestepensjonsordning – høye etableringskostnader

Drivkrefter

- Hovedårsak 1 – makroøkonomiske endringer: Kostnadspress for bedriftene etter langvarig lønnsstigning, lavt rentenivå og økt levealder med økt mobilitet i arbeidsmarkedet krevde tilpasninger i lovverket
- Hovedårsak 2 – endringsvegringer og halvgode mottiltak tappet livselskapers og bedrifters økonomiske reserver

Drivkrefter

- Hovedårsak 3 – folketrygdreformen krevde tilpasninger i lovverket og økte behovet for arbeidsgiverbasert tjenstepensjon i privat sektor

Lovreform 1988

- Kapitalkrav og flytterett
- Renteoverskudd, kostnadsdekning og overskuddsdeling

Velferdsmeldingen 1995. Nye pensjonsprodukter

- 2000: Lov om foretakspensjon
 - Livslang foretakspensjon med rabatterte premier
 - Lineær og lønnsbasert opptjening i 40 år – fripoliser
- 2000: Lov om innskuddspensjon
 - Alternativ innskudds- og utbetalingsprofil
 - Avkastnings- og risikoforhold. Investeringsvalg

Forsikringsvirksomhetsloven 2001-05

- Detaljstyring erstattes med markedskonkurranse
- Ytelsespensjon: fremtidige premier med nytt rente- og dødelighetsnivå – beregningsgrunnlag og premierabatter
- Årlig avsetningskrav for ny og eldre pensjonsopptjening
- Tilleggsavsetninger og avkastningsoverskudd

Innskuddspensjon i livsforsikrings- og pensjonsforetak

- Innskuddspensjon uten avkastnings- og levealdersrisiko
- Tilstrekkelig forsikringselement
- Avkastningsbasert oppregulering av opptjent pensjon
- Sammenlåing av ulike pensjonsrettigheter

2005-15: Folkestrygdreformen og pensjonslovene

- 2005: Obligatorisk tjenstepensjon i privat sektor
 - Arbeidsgiverpensjon på nytt grunnlag
- 2010: Tilpasning av pensjonslovene til folkestrygdreformen
 - Valgfritt uttak og levealdersjustering
 - Tidsavgrenset og livsvarig pensjon

2001-13: Solvenskrise I

- Premieberegning med forskuttert avkasting og dødelighet
- Finanskrise, rentefall og økt levealder
- Nye avsetningskrav: K1967, K2005 og K2013
- Ytelsesordninger og fripoliser blir usikrede gjeldsbomber

2013-16: Solvenskrise II

Opptrappingsplaner og Solvens II

- Solvens II: Avsetninger etter markedsverdi for å sikre fremtidig garantiansvar
- Garantiansvar kan ikke skyves ut i fremtiden
- Solvenskrisen 2001-16 og bankkrisen 1985-94: Risiko og utilstrekkelige avsetninger

Exit foretakspensjon I

- Overgang til innskuddspensjon – omdanning, lukking og avvikling
- Bedriftenes kostnadskontroll. Tidsavgrenset pensjon
- Flexibilitet: Oppjusterte innskuddsgrenser
- Ingen avkastnings- og levealdersrisiko for selskapene

Forsikringsbasert tjenestepensjon (hybrid)

- Livsvarig eller tidsavgrenset arbeidstakerpensjon
- Innbetalings- og utbetalingsprofil som ved innskuddspensjon
- Avkastning tilføres pensjonsbeholdningen
- Selskapenes 0-garanti uten avkastnings- og levealdersrisiko

www.banklovkommisjonen.no